

**Polskie
Towarzystwo
Językoznawstwa
Kognitywnego**

Cognitive Linguistics in the Year 2025

Kontakt językowy w perspektywie kognitywnej

Międzynarodowa konferencja organizowana przez

Instytut Filologii Angielskiej, UKEN i Polskie Towarzystwo Językoznawstwa Kognitywnego

17-19 września 2025 w Krakowie

Strona konferencji: <https://ptjk2025.uken.krakow.pl/>

Zaproszenie do udziału w konferencji

Kontakt językowy jest wszechobecny, rozległy, stały; ma daleko idące skutki społeczne, polityczne i językowe. Kontakt językowy jest normą, nie wyjątkiem (Sarah Thomason 2001).

Kontakt językowy, jego wyniki oraz wzajemne wpływy kultur w kontakcie są przedmiotem zainteresowań naukowych od końca XIX wieku (np. Whitney 1881). Tradycyjnie badania wpływów językowych obejmują kwantytatywną, leksykograficzną dokumentację wyników kontaktu językowego, wspartą w ostatnim czasie przez postęp technologiczny, narzędzia do przetwarzania tekstu i korpusy elektroniczne, umożliwiające analizę obszernych zbiorów danych językowych oraz gwarantujące różnorodność socjolingwistyczną. Zmianę w charakterze badań wyników kontaktu językowego przyniosły zaproponowane w ostatnich dwóch dekadach nowe ramy teoretyczne, czerpiące z rozwoju pragmatyki, socjolingwistyki, językoznawstwa kognitywnego, językoznawstwa korpusowego i psychologii w drugiej połowie XX wieku. Proponują one, aby analiza wyników kontaktu językowego wychodziła od pojęcia i umysłu, co pozwoli na badanie tych obszarów, którym dotychczas nie poświęcano wiele uwagi. Nieliczne jedynie prace dotyczą percepcji i ewaluacji wyników kontaktu językowego przez użytkowników języka, czy też semantyki i pragmatyki zjawisk wywołanych kontaktem, zachodzących w języku-biorcy na późniejszym etapie i związanych z kreatywnym wykorzystaniem zasobów językowych. Studia wyników kontaktu językowego przyjmujące perspektywę kognitywną, wsparte podejściem opartym na uzusie oferują nowe możliwości badawcze i rzucają światło na wybory leksykalne użytkowników języka w autentycznych katach komunikacyjnych. Zapożyczanie elementów językowych postrzegane jako proces wyszukiwania słów (*word-finding process*) lub strategia nazywania pojęć wymaga badań o charakterze onomazjologicznym, które uznają aktywną rolę użytkownika języka w procesie zapożyczania i integracji, postrzegając ją jako odpowiedź na potrzeby komunikacyjne mówców.

Zapraszamy do nadsyłania zgłoszeń, które odwołują się do powiązań między następującymi zagadnieniami: zdolności poznawcze użytkowników języka-biorcy, wywołana kontaktem potrzeba nazywania pojęć niezleksykalizowanych w języku, motywowane pragmatycznie ponowne nazywanie pojęć zleksykalizowanych, funkcje pragmatyczne języka w autentycznych aktach komunikacyjnych, motywacje użytkowników języka / tłumaczy do

wyboru określonych środków językowych, społeczne i idiosynkratyczne (synchroniczne) użycie wyników kontaktu językowego, przełączanie kodów, mieszanie kodów, wpływy kulturowe, historia społeczna, różnorodność i wariacja w języku, (diachroniczne) zmiany językowe wywołane kontaktem i inne.

Słowo „język” w terminie „kontakt językowy” jest rozumiane szeroko i obejmuje swym zakresem języki naturalne, sztuczne, narodowe, odmianę ogólną, regionalną, dialekty, języki kreolskie, pidżyny, odmiany języka używane w różnych krajach, języki specjalistyczne, socjolekty, profesjolekty, etnolekty, idiolekty, języki mieszane, języki migowe oraz inne formy komunikacji. W badaniach można wykorzystać różne metodologie badawcze, począwszy od tych z obrębu językoznawstwa korpusowego i humanistyki cyfrowej, przez tzw. *usage-based approach* (podejście oparte na uzusie), ankiety, studia eksperymentalne, analizę tematyczną, analizę treści, tzw. *eye-tracking* i *keystroke logging*, metody mieszane i inne.

Tematyka konferencji pozwala na szeroki zakres tematów, m.in.:

- Kontakt językowy jako proces poznawczy
- Zmiany językowe powodowane wpływem obcym w ujęciu kognitywnym
- Metafory a kontakt językowy
- Modele kulturowe w kontakcie
- Dwujęzyczność, wielojęzyczność a procesy poznawcze
- Dwujęzyczność a nakładanie się skojarzeń
- Przełączanie kodów, naprzemienność kodów i mieszanie kodów w perspektywie kognitywnej
- Powodowane kontaktem językowym: różnorodność językowa, wariacja formalna, zmiany semantyczne, zapożyczenia pragmatyczne
- Percepcja i ewaluacja innowacji językowych motywowanych kontaktem
- Kontakt językowy a wybory leksykalne i motywacje użytkowników języka-biorcy
- Przekład jako przykład kontaktu językowego i komunikacji interkulturowej
- Obrazowanie w językach w kontakcie
- Gramatyka konstrukcji a kontakt językowy
- Wywołane kontaktem zmiany języka, zanikanie języka, śmierć języka
- Stabilny i niestabilny kontakt językowy

Wykłady plenarne wygłoszą:

Ad Backus, Tilburg University

Peter Bakker, Aarhus University

Maciej Eder, IJP Polska Akademia Nauk

Elżbieta Muskat-Tabakowska, Uniwersytet Jagielloński

Alexander Onysko, Alpen-Adria University Klagenfurt

Eline Zenner, KU Leuven

Zapraszamy do nadsyłania propozycji referatów o objętości **250-350 słów** (w języku polskim lub angielskim), spełniających kryteria podane w zakładce **STRESZCZENIE-wymagania do 28 lutego 2025 r.** Streszczenie należy wysłać przez link **PRZESŁANIE STRESZCZENIA** dostępny na stronie konferencji: <https://ptjk2025.uken.krakow.pl/>.

Organizatorzy konferencji są otwarci na propozycje sesji tematycznych. Prosimy o przesyłanie propozycji bezpośrednio na adres mailowy konferencji: ptjk2025@uken.krakow.pl **do 28 lutego 2025 r.** Propozycja sesji tematycznej powinna zawierać: nazwisko i afiliację

organizatora/ów sesji, tematykę sesji, streszczenie o objętości do 500 słów oraz nazwiska uczestników wraz z afiliacjami.

Zapraszamy również do nadsyłania zgłoszeń wystąpień, które będą miały formę **plakatów naukowych** prezentujących badania w toku. W zależności od liczby zgłoszeń, organizatorzy przewidują osobną sekcję plakatową podczas konferencji. Prosimy o zgłaszanie plakatów **do 28 lutego 2025 r.** poprzez link [PRZESŁANIE STRESZCZENIA](https://ptjk2025.uken.krakow.pl/) dostępny na stronie konferencji: <https://ptjk2025.uken.krakow.pl/>.

Referaty można wygłaszać w językach **polskim** lub **angielskim**.

Szczegółowe informacje na stronie konferencji: <https://ptjk2025.uken.krakow.pl/>.

Zapraszamy serdecznie do Krakowa we wrześniu 2025!

Organizatorzy

Bibliografia (wybrane prace):

- Backus, Ad. 2014. A usage-based approach to borrowability. W: E. Zenner, G. Kristiansen (red.), *New Perspectives on Lexical Borrowing*. Berlin: De Gruyter, 19–39.
- Blank, Andreas. 2003. Words and concepts in time: towards diachronic cognitive onomasiology. W: R. Eckardt, K. von Heusinger, C. Schwarze (red.), *Words in Time: Diachronic Semantics from Different Points of View*. Berlin: De Gruyter, 37–66.
- Grzega, Joachim (2003) Borrowing as a word-finding process in cognitive historical onomasiology. *Onomasiology Online* 4: 22–42.
- Haugen, Einar. 1950. The analysis of linguistic borrowing, *Language* 26(2), 210–231.
- Onysko, Alexander. 2019. Reconceptualizing language contact phenomena as cognitive processes. W: E. Zenner, A. Backus, E. Winter-Froemel (red.), *Cognitive Contact Linguistics*. Berlin/Boston: De Gruyter, 1–23.
- Rohde, Ada, Stefanowitsch, Anatol and Suzanne Kemmer. 2000. Loanwords in a usage-based model. *LAUD Series B: Applied and Interdisciplinary Papers*, No. 296, 1–14, Essen: LAUD.
- Thomason, Sarah. 2001. *Language Contact. An Introduction*. Washington D.C.: Georgetown University Press.
- Weinreich, Uriel. 1953. *Languages in Contact. Findings and Problems*. The Hague: Mouton.
- Whitney, W.D. 1881. On Mixture in Language, *Transactions of the American Philological Association* 12, 5–26.
- Winter-Froemel, Esme. 2008. Unpleasant, unnecessary, unintelligible? Cognitive and communicative criteria for evaluating borrowings as alternative strategies. W: R. Fischer, H. Pułaczewska (red.), *Anglicisms in Europe. Linguistic Diversity in a Global Context*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars P., 16–41.
- Winter-Froemel, Esme. 2019. Reanalysis in language contact. Perceptive ambiguity, salience, and catachrestic reinterpretation. W: E. Zenner, A. Backus, E. Winter-Froemel (red.), *Cognitive Contact Linguistics*. Berlin/Boston: De Gruyter, 81–126.
- Tabakowska, Elżbieta. 1995. *Język i obrazowanie. Wprowadzenie do językoznawstwa kognitywnego*. Kraków: Polska Akademia Nauk.
- Zenner, Eline and Gitte Kristiansen (red.). 2015. *New Perspectives on Lexical Borrowing. Onomasiological, Methodological and Phraseological Innovations*. Berlin/Boston: De Gruyter.
- Zenner, Eline, Backus Ad and Esme Winter-Froemel (red.). 2019. *Cognitive Contact Linguistics*. Berlin/Boston: De Gruyter.